

KULTUREN

Trafikplats Gastelyckan – Lund Norra

Dirigenten 1, Östra Torn 26:10, 27:2,
fornlämning Lund 178:1,
Lunds stad, Lunds kommun, Skåne
Arkeologisk utredning 2015

KULTURMILJÖRAPPORT 2015:11

MATTIAS KARLSSON

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Inledning	3
Fornlämningsmiljö	3
<i>Lund 159:1 Östra Torns bytomt.....</i>	<i>3</i>
<i>Lund 178:1.....</i>	<i>4</i>
<i>Lund 180:1.....</i>	<i>4</i>
Tidigare arkeologiska iakttagelser.....	5
<i>Lund 159:1 Östra Torns bytomt.....</i>	<i>5</i>
<i>Lund 178:1 Boplats</i>	<i>6</i>
<i>Lund 180:1 Boplatssområde.....</i>	<i>6</i>
Genomförande och resultat.....	7
Förslag på fortsatta åtgärder	10
Sammanfattning	13
Administrativa och tekniska uppgifter	14
Referenser.....	15
Bilaga 1. Fynd.	16
Bilaga 2. Schakt- och lämningbeskrivningar	17

Inledning

Kulturen i Lund har genomfört en arkeologisk utredning längs den östra sidan av E22:an i Lund (Lst dnr 431-4094-2015). Trafikverket avser att bredda befintlig väg E22 på sträckan mellan trafikplats Gastelyckan och Sölvegatan samt komplettera trafikplats Lund norra med en ny anslutning mot Ideon (figur 1). Den aktuella sträckan för breddningen av vägen ligger i en sydsluttning och löper parallellt på båda sidor av den befintliga motorvägen. Till största del upptas exploateringsområdet av massiva bullervallar på var sida om vägen. Direkt utanför bullervallarna finns några ytor som ter sig opåverkade av markarbeten, särskilt på den östra sidan av motorvägen, innan gator och bebyggelse tar vid.

Fornlämningsmiljö

Utredningsområdet berör flera olika kända fornlämningar av varierande karaktär vars dateringar spänner över vitt skilda tidsperioder.

Lund 159:1 Östra Torns bytomt

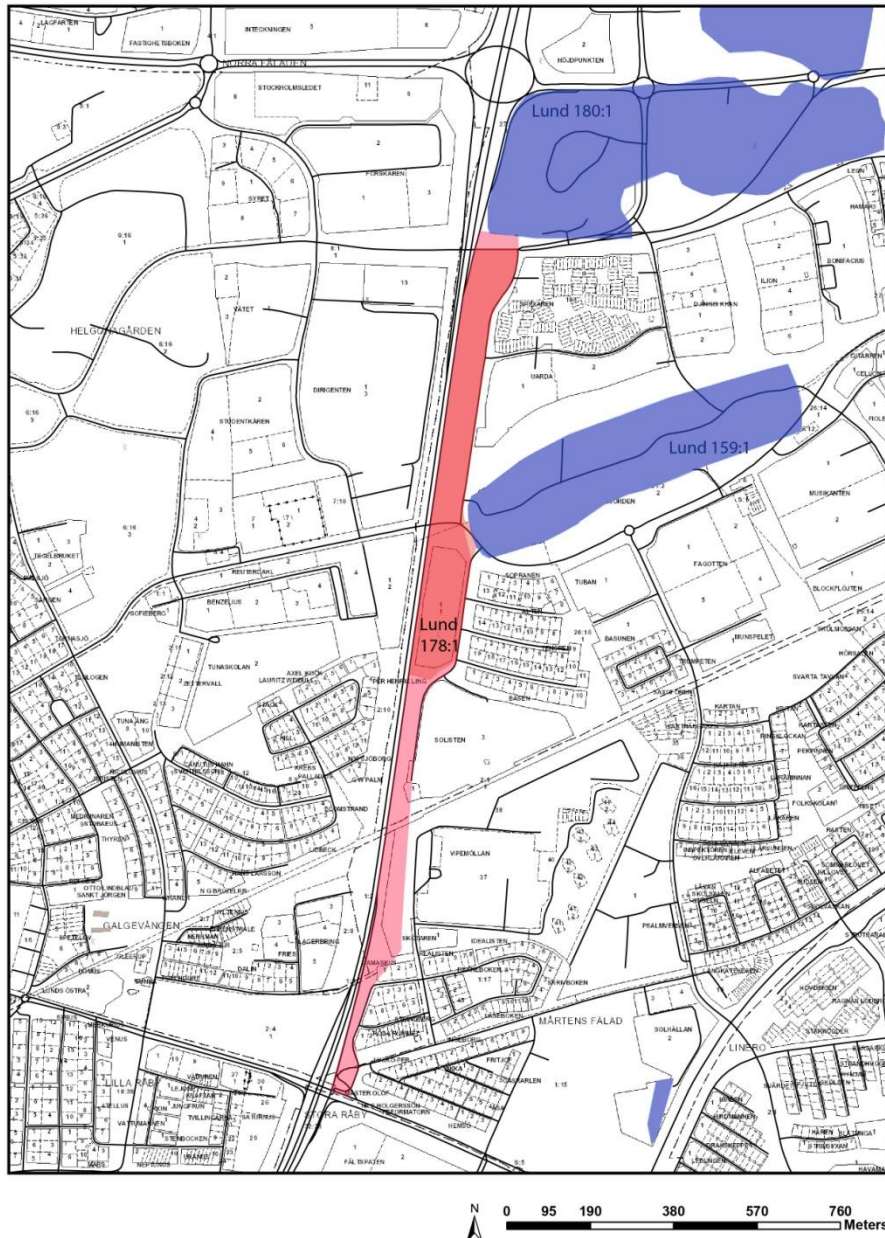
Östra Torns by ligger 1,5 kilometer nordöst om det medeltida Lunds stadsområde. Byn saknar egen kyrka och hörde under medeltiden till Maria Magle socken i Lund där byborna begravde sina döda, enligt uppgift ända fram till år 1819. Byn omnämndes första gången 1120, då kung Sven Estridsen skänkte mark åt biskopskyrkan "in villa Thorni". Namnformen Östra Torn är belagd första gången 1228. Tillsammans med Lilla Råby och Källby ingick Östra Torn efter reformationen i Lunds landsförsamling tills den år 1944 inkorporerades med Lunds stad (Bevaringskommittén 1991 s. 294). Bristen på fynd från medeltidens första århundraden har vid flera undersökningar varit slående, och en hypotes fördes fram att den äldsta byn möjligen skulle sökas någon annanstans i området. Vid en arkeologisk förundersökning år 1996 framkom dock lämningar med fyndmaterial av keramik som daterades till 1100-1200-talen vilket tyder på att bebyggelse funnits i Östra Torns by under tidig medeltid (Rönn 1997).

Byn enskiftades år 1813. Före skiftet var byns åkrar samlade i tre vångar i den sydvästra delen av byns marker. Längs med bygatan låg gårdarna nr 1 till 18, två med nummer 3, samt ett antal gathus. Elva gårdar fick vid skiftet ligga kvar i byn, och resten flyttades ut.

Vid 1970-talets början uppfördes bostadsområden på byns marker medan själva bykärnan med något undantag lämnades intakt. På 1980-talet förtätades byn med villor samt radhus och inför det arbetet gjordes en arkeologisk provundersökning som utmynnade i schaktningsövervakningar på respektive tomt. I dessa dokumenterades i huvudsak efterreformatoriskt fyndmaterial med enstaka inslag av hög- och senmedeltida keramik (Gardelin 2007).

Lund 178:1

Boplatsoområdet Lund 178:1 är beläget i den södra delen av det aktuella utredningsområdet. Vid en arkeologisk utredning år 1994 framkom 4 gropar och 1 härd, vilka bedömdes vara förhistoriska (Ericson Brogren 1995).

Figur 1. Den östra delen av exploateringsområdet markerad med rosa, den yta som kommer att beröras av den arkeologiska utredningen är markerad med mörkare rött. Flera av fornlämningarna är markerade med blått. © Lantmäteriet: 12014/00714.

Lund 180:1

Boplatsoområdet Lund 180:1 är beläget norr om aktuellt utredningsområde. Det har begränsats till ett område om ca 650x300 m (NV-SÖ). Lämningarna framkom vid en arkeologisk utredning år 1994. I områdets västra del påträffades 7 gropar samt 3 härdar, vilka

var sönderplöjda. I områdets östra del påträffades 7 härdar samt 21 gropar (Kriig 1994). Efter en arkeologisk förundersökning år 1999 och utvidgades boplatssområdet och fornlämningen österut. Stolphål och härdar framkom och fynd av slagen flinta och keramik påträffades (Ericson, Månsson, Serlander 2000). Vid en arkeologisk utredning år 2002 framkom anläggningar i den östra delen, vilka även de förundersöktes (Aspeborg 2002). En arkeologisk slutundersökning av boplatssområdets västra del utfördes år 2000. Tre-skeppiga långhus påträffades med datering till äldre romersk järnålder-vendeltid, yngre bronsålder-förromersk järnålder och romersk järnålder. Förutom långhuset framkom 2 grupper av stolphål som har tolkats som element i en speciell konstruktion. En brunn påträffades. Den keramik som påträffades var vittrad men kan i ett fåtal fall närmare dateras till tidig neolitikum, bronsålder/förromersk järnålder. Huvuddelen av boplatsmaterialet dateras till yngre bronsålder/äldre järnålder, men även fynd från tidigneolitikum påträffades. Bebyggelse lämningarna tolkas som flera faser av en ensamgård (Ericson 2004).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Lund 159:1 Östra Torns bytomt

Östra Torns by har medeltida ursprung och är belägen öster om Lund. En större undersökning genomfördes år 1982 inom bytomten, för övrigt representerar de nämnda undersökningarna endast schaktningsövervakningar. Undersökningarna i Östra Torn medeltida by, fornlämning Lund 159:1, är ett led i en kontinuerlig kunskapsuppbyggnad genom arkeologisk kartering och tillsyn av kulturlagermiljöns bevarandestatus.

- År 1982: I samband med husbyggnation i Östra Torns by gjordes en arkeologisk undersökning. De byggplaner som vid förundersökningstillfället var aktuella innebar att 6 schakt togs upp för att undersöka var och i vilken omfattning det fanns lämningar efter den äldre byn. Bland fynden dominerade keramik som dateras från tiden 1300-talet och framåt. Övriga fynd bestod av brynen, en flöjt av ben, en knapp, en tjuga av järn samt en tånge, en järngryta samt flintavslag. I alla schakt påträffades kulturlager, men även en oskodd brunn, en kullerstensbeläggning samt ett efterreformatoriskt lergolv framkom vid undersökningen (Gardelin 2007).
- År 1996: Den norra ladugårdslängan i Kv. Enskiftet 3 brann ned år 1996. En slutundersökning genomfördes inför återuppbyggandet. Då undersöktes ca 150 m² av längans västra del varvid sex stolphål och två större gropar påträffades. Fyndmaterialet utgjordes framför allt av keramik från 1100- och 1200-talen. Det visar på att Östra Torns by bebotts sedan tidig medeltid (Rönn 1997).
- År 1997: I samband med en schaktning för en källare, ett poolhus och elserviser i kv. Byadammen 3, genomfördes en arkeologisk förundersökning. Sammanfattningsvis kan sägas att inga intakta kulturlager påträffades vid grävningen av elservisen i den södra delen av tomten. Vid byggnationen av de moderna husen hade jordmassor påförts. Moränleran framkom vid ett djup av 0,9 m under nuvarande marknivå (Ericsson 2006).

- År 2010: På fastigheten kv. Enskiftet 3 i Östra Torn byggde Lunds kommun om en förskola. På gårdsplanen vid de före detta ekonomibyggnaderna grävdes två mindre rörschakt och ett större schakt för en fettavskiljare. Under gårdsplanens kullerstenar och sättsand påträffades ett kulturlager som tolkades vara en äldre gårdsplan. Under detta framkom den sterila grågula moränleran med inslag av större linser med ren kalk. I det stora schaktets södra del framkom en igenfylld brunn. I brunnen påträffades träkol, tegel och djurben (Theliander 2010).
- År 2013: Då en fjärrvärmekammare i Östratornsvägen skulle lagas grävdes ett schakt i gångstigen bredvid vägen. Det var 10,0 m långt och med en medelbredd på ca 4,5 m. Maximalt schaktdjup var 1,8 m. Inga intakta medeltida kulturlager påträffades men arbetet gav en indikation på utschaktningsgraden. Moränlera framkom på 1,6 meters djup. Orsaken till den stora skillnaden på moränmåttan beror på att det inte schaktats lika intensivt i den nordvästra delen, varken för rör eller kulvert (Guldåker in prep).
- År 2014: Med anledning av att en sopanläggning skulle grävas ner i kv. Gatehusen 3, Östra Torn, genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Området var kraftigt påverkat av byggnadsarbeten som gjordes under 1980-talet. Nedgrävningen för sopkärnen omfattade ett område med en diameter på 25 meter. Schaktet grävdes till ett djup av 2,50 meter. Området var redan till stora delar utschaktat i samband med tidigare markingrepp men i den norra sektionen fanns intakta medeltida kulturlager. Ett lergolv påträffades ca 1 meter under dagens marknivå, vilket troligen tillhör det äldre gårdslägg (16). En äldre markhorisont framkom över moränleran. Området tillhör den medeltida byns ytterområden (Ericsson 2014).

Lund 178:1 Boplats

- År 1994: Tio schakt grävdes med en sammanlagd längd av 301 meter. Den leriiga matjorden var 0,30–0,50 meter tjock. I den norra delen av området förekom påförda matjordsblandade massor till ett djup av 1,00 meter. Jordmånen var steril, gulgrå, sandig lera med undantag för ett sandigt, siltigt parti i nordöst. Inom den sydöstra delen av undersökningsområdet påträffades fyra gropar och en härd, som bedömdes vara lämningar från en förhistorisk boplats (Ericson Borggren 1995).

Lund 180:1 Boplatsområde

- Boplatsområdet Lund 180:1 är beläget norr om aktuellt utredningsområde. Det har begränsats till ett område om ca 650x300 m (NV-SÖ). Området framkom vid en arkeologisk utredning år 1994. I områdets västra del påträffades 7 gropar samt 3 härdar, vilka var sönderplöjda. I områdets östra del påträffades 7 härdar samt 21 gropar. I härdarna var endast bottnarna bevarade. Fyndmaterialet bestod av små mängder keramik (yngre bronsålder), ett litet kopparbleck samt ett förarbete till en spetsnackig flintyxa (Kriig 1994). En arkeologisk förundersökning utfördes år 1999 och boplatsområdet utvidgades österut med ca 350x200 m (Ö-V). Fynd av flinta, bränd lera och keramik påträffades. Stolphål och härdar framkom och fynd av slagen flinta och keramik påträffades (Ericsson, Månsson, Ser-

lander 2000). Vid en arkeologisk utredning år 2002 av UV Syd framkom anläggningar i den östra delen, vilka även förundersöktes (Aspeborg 2002). UV Syd utförde en arkeologisk slutundersökning av boplatssområdets västra del år 2000. 3 långhus, 109 stolphål (inkl de som ingår i husen), 101 gropar, 21 härdar, 19 grop-system, 3 rännor 2 lagerrester och 1 brunn framkom. Långhusen var treskeppiga och dateras till äldre romersk järnålder-vendeltid, yngre bronsålder-förromersk järnålder och romersk järnålder. Förutom långhusen framkom 2 grupper av stolphål som tolkas ingå i någon slags konstruktion. I brunnen påträffades bergart och keramik. Fynd av bränd lera, slagen bergart, slagen flinta, keramik, lerblock och brända samt obrända djurben påträffades. Flintan bestod huvudsakligen av avslag och avfall, men även 2 spån, 1 skrapa och 1 tvärpil påträffades. Av bergart påträffades b.l.a. en skafthålsyxa, krosstenar och 1 bryne. Keramiken var för det mesta starkt fragmenterad och eller vittrad och kan i ett fåtal fall närmare dateras till tidig neolitikum, bronsålder/förromersk järnålder. Huvuddelen av boplatssmaterialet dateras till yngre bronsålder/äldre järnålder, men även fynd från tidigneolitikum påträffades. Bebyggelse lämningarna tolkas som flera faser av en ensamgård (Ericson 2004).

Genomförande och resultat

Med anledning av planerad ombyggnad av E22:an i Lund genomfördes en arkeologisk utredning. Utredningsområdet berörde ett långsmalt område, ca 1 km långt och upp till 150 meter brett, längs E22:ans östra sida från trafikplats Gastelyckan och trafikplats Lund Norra i norr. En stor del av området var ej tillgängligt för den arkeologiska utredningen. Stora delar av ytan är bevuxen med träd och buskar medan andra delar består av, bullervallar, vägar, cykelvägar, parkeringar eller har nedgrävda ledningar. De arkeologiska schakten begränsades till fyra gräsbevuxna områden: två norr om Tunavägen (område 1 och 2), belägna strax nordväst om Östra Torns historiska bytomt, och två söder om Tunavägen (område 3 och 4), varav det södra omfattar fornlämning Lund 178:1 där gropar med föreslagen datering till förhistorisk tid påträffats i en tidigare utredning. Schakten hade en bredd av 1,8 m. Sammanlagt grävdes 450 m löpschakt fördelat på 22 schakt (figur 2).

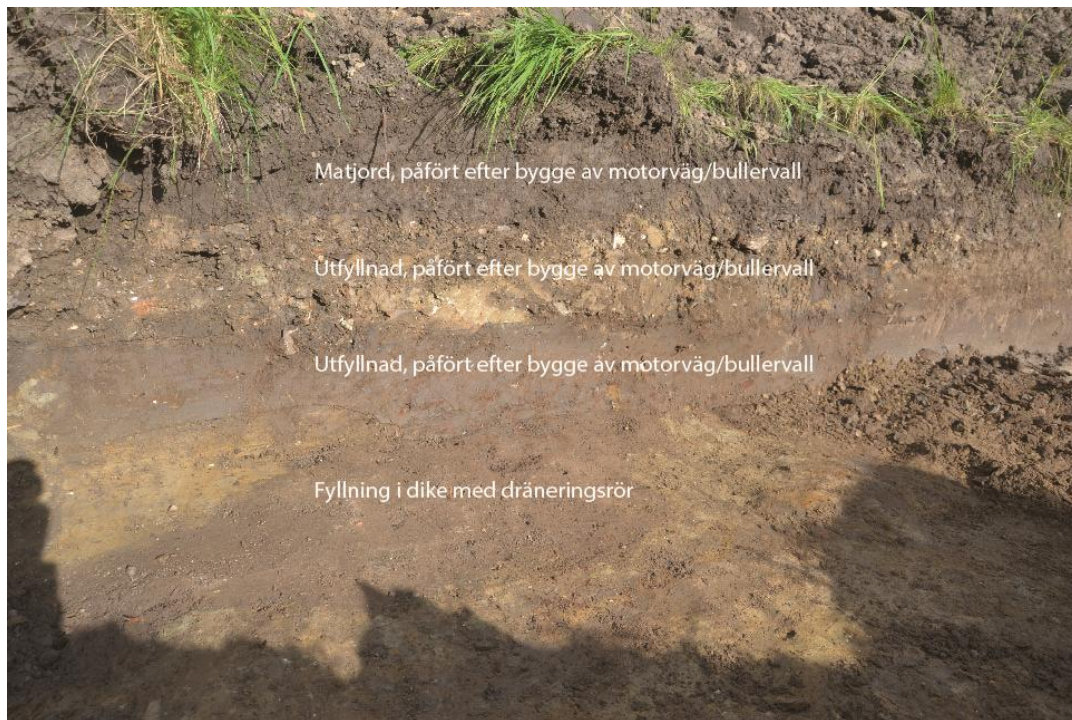
En sammanfattande beskrivning av lämningarna påträffade i de fyra områdena följer nedan. För mera detaljerade beskrivningar av schakten och lämningarna hänvisas till bilaga 2 och 3.

Område 1 (norr om Tunavägen)

Fyra schakt med en sammanlagd längd av 95 m grävdes ned till moränen. Fyra diken påträffades. I tre av dem påträffades dräneringsrör och i ett fjärde gult tegel och porslin. Dikena är alltså sentida, tidigast från slutet av 1800-talet. I ett område (Schakt 1) påträffades flera runda och oregelbundna nedgrävningar med likartad grå lerjord som fyllning. I ett av dem påträffades del av ett betongrör. Inga uppenbart äldre lämningar påträffades i område 1.

Figur 2. Område 1-4 med schakt 1-22. © Lantmäteriet: 12014/00714.

Figur 3. Foto av sektion från område 1, schakt 1, som visar att äldre matjord schaktats bort och annan jord sedan påförts. Detta har således skett i både område 1 och 2 belägna norr om Tunavägen, men var mest påtagligt i det senare området.

Område 2 (norr om Tunavägen)

Sex schakt med en sammanlagd längd av 90 m grävdes ned till moränen. Även i detta område påträffades flera diken, sammanlagt fem stycken. I fem av dikena påträffades dräneringsrör. Ett dike som innehöll rött tegelkross kunde inte närmare dateras. I schakt 7 påträffades en nedgrävning som tolkades att vara ett stolphål, ca 0,4 m i diameter och 0,2 m djupt under schaktbotten. Dateringen är oklar men de något diffusa eller "tvättade" kanterna kan tyda på hög ålder, alltså från förhistorisk tid eller från medeltiden. Flera stora nedgrävningar i moränen var sentida med bitar av gult tegel, asfalt och betong. I schakt 6 framkom spår av långsmala parallella ristningar i moränen som kan vara spår efter tänderna på en grävsropa. I flertalet av schakten fanns sentida utfyllnadsmassor ända ned till moränen. Mest tydligt var det längst i söder. Av allt att döma har matjorden i hela eller större delen av området i sen tid schaktats bort varefter utfyllnad och ny matjord lagts ut. Detta bör ha skett i samband med byggandet av motorvägen eller bullervallen. Sammanfattningsvis kan sägas att endast yngre lämningar påträffades i området förutom ett äldre stolphål och ett dike med oklar datering.

Område 3 (söder om Tunavägen)

Fyra schakt grävdes i området med en sammanlagd längd av 85 m. Tio diken påträffades. I ett påträffades ett ytligt dräneringsrör. I två andra påträffades porslin och gult tegel. Fyllningarna och utseende på de övriga dikena tyder på att samtliga eller flertalet av dem är sentida, från 1800- och 1900-talet. I en oval nedgrävning påträffades en bit koks.

Sammanfattningsvis kan sägas att inga lämningar som säkert kan dateras till före 1800-talet påträffades i området.

Område 4 (söder om Tunavägen)

Åtta schakt grävdes i området med en sammanlagd längd av 153 m. Schakten placerades från ett område i öster där en tidigare utredning konstaterat gropar av förhistorisk karaktär (fornlämning Lund 178:1) till bullervallen i väster. Den vanligaste typen av nedgrävning i området var diken. Sammanlagt konstaterades 10 diken. Flera av dem undersöktes endast delvis och i tre konstaterades dräneringsrör. Utseendet på de övriga diken och karaktären på deras fyllningar tyder på att flertalet är sentida, det vill säga från 1800- och 1900-talen. I schakt 15 placerat längst i nordöst i anslutning till fornlämning Lund 178:1 påträffades en oval nedgrävning, ca 0,8-0,9 m lång och 0,1 m djup. I den påträffades träkol, flinta (förmodligen bearbetad) och små bitar keramik (Bilaga 1). En datering till förhistorisk tid är rimlig. Längre mot väster och i norra delen av området i schakt 19, påträffades en mindre nedgrävning med oklar funktion, tillsammans med tre nedgrävningar som kan vara avtryck efter stölar eller stolpar, en upp till 3 m stor flack nedgrävning och till formen oregelbunden med oklar funktion och en annan mindre rund nedgrävning. I schakt 21, närmast bullervallen, påträffades ett stör- eller stolphål. Dateringarna på samtliga ovannämnda nedgrävningar är oklara. De bedöms vara förhistoriska eller medeltida. I sydvästra delen av området intill bullervallen i schakt 22 påträffades tre nedgrävningar: ett möjligt stolphål och två grunda gropar. Karaktären på fyllningarna, de relativt "urtvättade" kanterna och frånvaron av sentida material, kan tyda på att även de är medeltida eller förhistoriska. Det kan noteras att längst i söder i samma schakt fanns en större nedgrävning i moränen med sentida material såsom betong och asfalt.

Sammanfattningsvis: De flesta större nedgrävningar som påträffades i område 4 bestod av diken, förmodligen är flertalet sentida. I anslutning till fornlämning Lund 178:1 i nordöstra delen av området påträffades flera nedgrävningar, minst en förhistorisk och flera andra som kan vara medeltida eller förhistoriska. I den sydvästra delen av området, nära bullervallen, påträffades tre nedgrävningar som kan vara medeltida eller förhistoriska. Möjligen ska även dessa ses i sammanhang med fornlämning Lund 178:1, alltså att de är förhistoriska snarare än medeltida.

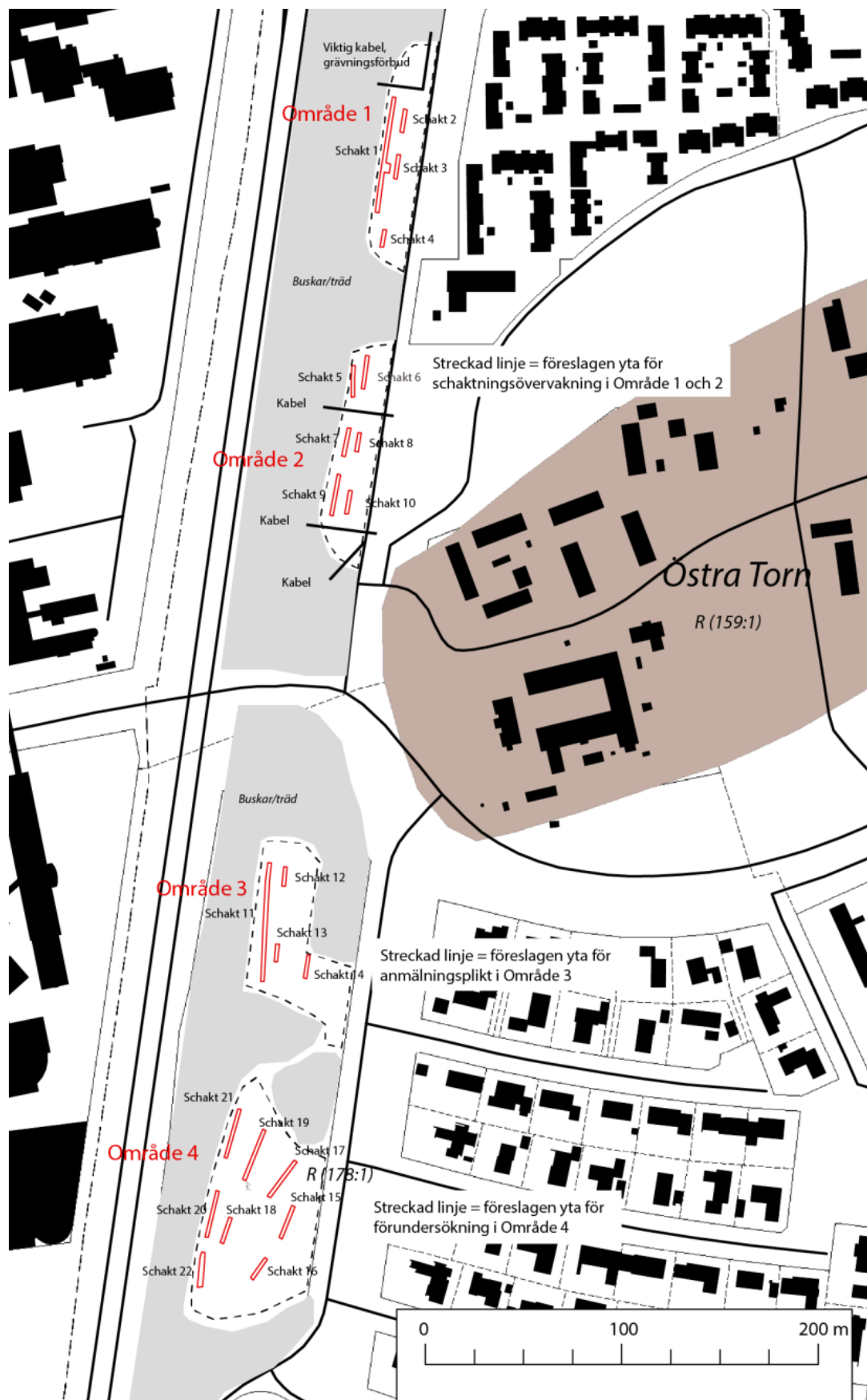
Förslag på fortsatta åtgärder

Omfattande sentida ingrepp har gjorts i de undersökta områdena norr om Tunavägen (område 1 och 2). Endast ett påträffat stolphål (i schakt 7) bedöms vara medeltida eller förhistoriskt. Ett påträffat dike (schakt 5) är odaterat. Dessa lämningar kan vara spår av bebyggelse och markindelning som kan kopplas till Östra Torns by. Utredningen har således visat att de aktuella områdena har skadats vid sentida utschaktningar men att äldre lämningar ändå kan vara bevarade. Sistnämnda förhållande och närheten till Östra Torns historiska bytomt gör att vid en eventuell exploatering rekommenderas schaktningsövervakning av område 1 och 2 (figur 4).

I område 3, beläget strax söder om Tunavägen, påträffades inga lämningar som bedömdes vara äldre än 1800-talet. Ej heller i tidigare utredning 1994 påträffades äldre lämningar i detta område (Ericson Borggren 1995). Vid eventuell exploatering bör anmälningsplikt vara tillräcklig (figur 4).

Flera nedgrävningar av förhistorisk eller medeltida karaktär påträffades i område 4 (figur 4). En nedgrävning med förhistorisk keramik påträffades i schakt 15. Lämningen påträffades i anslutning till det område där en arkeologisk utredning 1994 konstaterade fyra nedgrävningar med förhistorisk datering. Utredningen 2015 påvisade ytterligare lämningar med möjliga dateringar till förhistorisk tid eller medeltid längre mot väster: i schakt 17 en oval nedgrävning, i schakt 19 tre störhål/stolphål, en rund nedgrävning och en större oregelbunden nedgrävning och i schakt 21 framkom ett störhål/stolphål. Även i schakt 22, beläget intill bullervallen men betydligt längre mot söder än ovannämnda schakt, påträffades nedgrävningar med förmodad förhistorisk eller medeltida datering: två ovala nedgrävningar. I området för södra delarna av schakt 17 och 19 påträffades enligt utredningen 1994 en förhistorisk nedgrävning. Lämningarna i område 4, såsom visat i arkeologiska utredningar 1994 och 2015, är så välbevarade och är av sådan ålder att ytterligare arkeologiska undersökningar behövs vid en eventuell exploatering av området. En arkeologisk förundersökning kan vara ett lämpligt instrument för att få närmare kunskap om lämningarna: om dateringar, utbredning och antal i området, funktion och sammanhang med andra kända fornlämningar i närområdet och inte minst deras potential för en eventuell arkeologisk slutundersökning.

Det ska noteras att endast delar av utredningsområdet varit tillgängligt för den arkeologiska utredningen. Förekomst av äldre lämningar i områden som är bevuxna med skog eller buskar eller på annat sätt är "övertäckta" kan inte uteslutas.

Figur 4. Område 1–4. Streckade linjer markerar områden där olika åtgärder föreslagats i händelse av framtida exploatering. © Lantmäteriet: 12014/00714.

Sammanfattning

I utredningsområdet norr om Tunavägen (område 1 och 2) påträffades sentida diken (varav flera med dräneringsrör) och flera sentida nedgrävningar. Endast ett stolphål påträffades som kan vara förhistoriskt eller medeltida. Ett dike är odaterat. På stora delar av området tycks den äldre matjorden ha blivit bortschaktad och därefter har jordmassor blandade med asfalt och tegel blivit påförda och på det ny matjord (figur 3). Särskilt i den södra delen (område 2) är spåren av dessa sentida ingrepp tydliga. Även söder om Tunavägen (område 3 och 4) påträffades diken, förmodligen är alla eller flertalet sentida. Äldre nedgrävningar som bedöms vara förhistoriska eller medeltida påträffades i område 4 i närheten av fornlämning 178:1 och i ett område längst i sydväst nära bullervallen. I en nedgrävning påträffades förhistorisk keramik.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-4094-2015	Fornlämning nr/art	RAÄ 178:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Dirigenten 1, Östra Torn 26:10, 27:2
Typ av exploatering	Vägbygge		
Uppdragsgivare	Trafikverket		
Typ av undersökning	AU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Mattias Karlsson		
Övrig personal	Johan Wallin		
Fältarbetstid	2015-05-18 – 2015-05-21		
Fälttid			
Arkeolog	40 h		
Maskin	24 h		
Undersökningens omfattning			
Yta	810 m ²		
Kubik			
Schaktmeter	450 m		
Kostnad för arkeologi			
Projektledning/administration	4×750=3 000 SEK		
Fältarbete	24×750=18 000 SEK		
Rapport	16×750=12 000 SEK		
Analys	—		
Övrigt (förbrukn. mat.)	500 SEK		
Summa:	33 500 SEK		
Kostnad övrigt			
Maskin (sökshakt)	28 375 SEK exkl. moms		
Maskin (återställning)	2 347 SEK exkl. moms		
Inmätning, Lunds lantmäteri	1 201 SEK exkl. moms		
Övrigt	—		
Summa	31 923 SEK exkl. moms		
Summa, faktisk	65 423 SEK exkl. moms		
Summa, beslutad	69 100 SEK (exkl. moms på vissa poster)		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	LUHM inv. nr. 32524. Fynden förs efter fyndfördelning till LUHM:s magasin.		
Arkivmaterial, förvaring	LUHM under fastighetsbeteckningen (kopior i Kulturens LA-arkiv)		
Ritningar, dokumentation	17 plan- och sektionsritningar, skala 1:20, 1:40 och 1:100		
Foto	25 digitala foto		
Analys	—		
Övriga upplysningar	—		

Referenser

- Aspeborg, H. 2002. *Rapport. Arkeologisk utredning*. UV Syd.
- Bevaringskommittén 1991. *Lund utanför vallarna. Bevaringsprogram*, del 1.
- Ericsson, G. 2006. *Byadammen 3, Östra Torn. Arkeologisk förundersökning 1997*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 209. Kulturen, Lund.
- Ericsson, G. 2014. *Kv Gatehusen 3, Östra Torn. Arkeologisk förundersökning 2013*. Kulturmiljörapporter 2014:11. Kulturen, Lund.
- Ericson Borggren, T. 1995. *Skåne, Lunds stad, del av Östra Torn 26:9 : arkeologisk utredning: 1994*. UV Syd rapport 1995:30.
- Ericson, T. 2004. *Lundalänken. Brunnshög, Skåne, Lund, Östra Torn 27:2 m.fl. RAÄ 180. UV Syd Rapport 2004:27. Arkeologisk förundersökning*. RAÄ, avdelningen för arkeologiska undersökningar.
- Ericson, T., Månsson, S. & Serlander, D. 2000. *Rapport. Arkeologisk förundersökning*. UV Syd, Rapport 2000:88.
- Gardelin, G. 2007. *Östra Torns bytomt, RAÄ 159, Lund. Arkeologisk förundersökning 1982*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 282. Kulturen, Lund.
- Guldåker in prep
- Kriig, S. 1994. *Rapport*. UV Syd 1994.
- Rönn, V. 1997. *Kv Enskiftet 3, Östra Torn, Lund. Arkeologisk förundersökning 1997*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 59. Kulturen, Lund.
- Theliander, C. 2010. *Kv Enskiftet 3, Östra Torn, RAÄ 159, Lund. Arkeologisk förundersökning 2010*. Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 370. Kulturen, Lund.

Bilagor

1. Fynd
2. Schakt- och lämningsbeskrivningar
3. Planer över schakt 1–22

Bilaga 1. Fynd.

1. Bränd lera, förmodligen förhistorisk keramik. Flera mindre bitar. Vikt ca 12 gram.
Påträffat i område 4, schakt 15, nedgrävning 1.

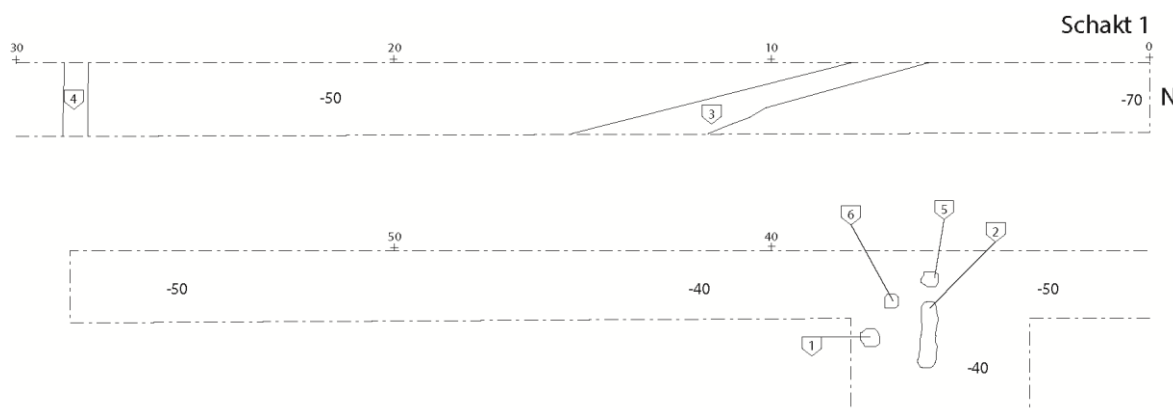
Bilaga 2. Schakt- och lämningsbeskrivningar

Område 1 (norr om viadukten)

Schakt 1.

Längd: 59 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

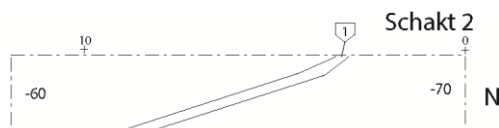
1. Oval eller rund nedgrävning. Endast 0,08 m djup, flack. Fyllning: grå lerig jord, enstaka kolbitar och enstaka små bitar bränd lera/tegel. Fyllningen i nedgrävningen påminde om den i nedgrävning 2.
2. Flack nedgrävning med fyllning av grå kulturjord, lite småsten, inslag av små bitar bränd lera/tegel. Ett fynd av del av betongrör. Sentida.
3. Dike. Gråbrun sandhaltig lera. Dräneringsrör på 0,7 m djup. Sentida.
4. Dike. Gråbrun lerhaltig jord. Dräneringsrör på 0,54 m djup. Sentida.
5. Nedgrävning ca 0,35-0,4 m diameter, djup 0,05-0,06 m. Fyllning: gråbrun lera, inslag av träkolsprickar, enstaka små bitar bränd lera. Kan vara botten av stolphål men fyllningen, som påminner om den i nedgrävning 2, tyder på att det är sentida.
6. Nedgrävning, ca 0,2 m diameter, djup 0,06 m. Ovala kanter, plan botten. Fyllning: gråbrun lera, inslag av träkolsprickar, enstaka tegelkross. Formen kan tyda på botten av stolphål, men med tanke på inslaget av tegel och likheten med fyllningen i nedgrävning 2 tyder det på att det är sentida.

Schakt 2

Längd: 13 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

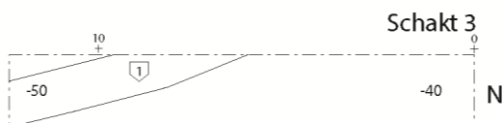
1. Nedgrävning. Dike med brungrå sandig lera. På 40 cm djup fanns ett dräneringsrör. Sentida.

Schakt 3

Längd 13 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Nedgrävning. Fyllning: gråbrun sandig lera. Fynd av gult tegelkross och porslin. Förmodligen rör det sig om ett dike grävt och återfyllt i sen tid.

Schakt 4

Längd 10 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

Inga konstaterade nedgrävningar, endast gulbrun sandig morän.

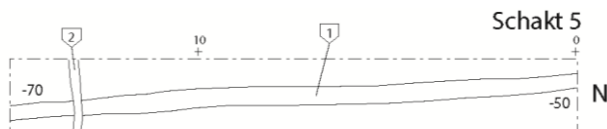

Område 2 (norr om viadukten)

Schakt 5

Längd: 15 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Nedgrävning med brun sandig lerhaltig jord. Inslag av enstaka träkolsprickar och lite tegelkross. Endast ca 0,1–0,15 m djup. För säkerhets skull grävdes långt under denna nivå, men inget dräneringsrör kunde konstateras. Nedgrävningen var av allt att döma botten av ett dike, tidigast från medeltiden, men förmodligen med en långt senare datering.
2. Nedgrävning. Dike med dräneringsrör i botten. Sentida dike.

Schakt 6

Längd: 16 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

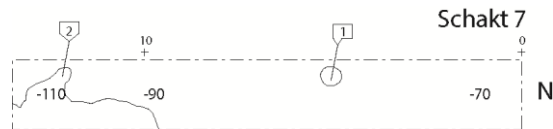
1. Nedgrävning med gråbrun sandig lera. Dräneringsrör på 0,65 m djup under schaktbotten. Sentida dike.
2. Spår av skrapande i moränen. Parallella spår med konstant 0,12 m avstånd emellan. Med tanke på att spåren befinner sig parallellt och på lika avstånd kan det röra sig om tänderna på en grävsropa. Ett annat alternativ är att det rör sig om spår av en plog, men i sådana fall måste den ha haft flera skär. Undersökning av nedgrävningarna i sektion gav inga ytterligare ledtrådar. Sen tid.

Schakt 7

Längd: 14 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

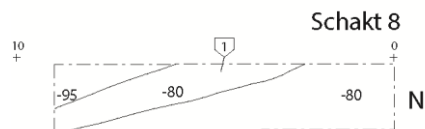
1. Nedgrävning. Form: rund, ca 0,4 m diameter och 0,2 m djup. Fyllning: grå sand-blandad lera, inslag av kolprickar. Förmodligen rör det sig om lämning av ett igenfyllt stolphål. Datering oklar. De något diffusa eller "tvättade" kanterna kan tyda på relativt hög ålder, förhistoria till medeltid.
2. Nedgrävning i moränen. Fyllning med gult och rött tegel. Sentida.

Schakt 8

Längd: 9 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

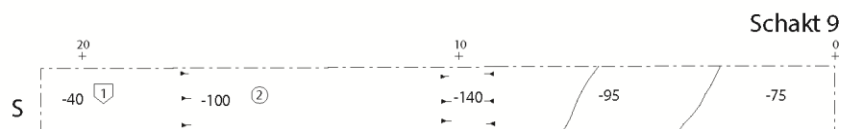
1. Mestadels blå lera blandad med brun kulturjord och gul lera. I botten av nedgrävningen, ca 0,5 m under schaktnivån ligger ett dräneringsrör. Sentida.

Schakt 9

Längd: 23 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Omrörd lerig jord, ej matjord, starkt inslag av olika slags komponenter: tegelstenar (röda och gula), kabelbitar, asfalt. På grund av att en äldre elkabel framkom avbröts schaktningen på denna nivå i detta område av schaktet.
2. Morän, blåflammig. Det ska noteras att ned till denna nivå fanns endast omrörd jord med sentida komponenter: betong, asfalt, tegel. Områdets äldre matjord helt schaktats bort. Ursprunglig morän förefaller att ha blivit skadad.

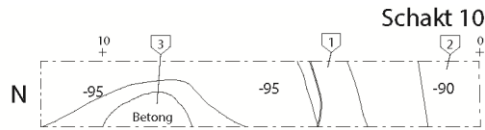
Schakt 10

Längd: 12 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

Grå lerig jord med rödbruna fläckar/prickar. Cirka 0,07 m ned konstaterades en äldre grov elkabel. Sentida. Ej närmare undersökt.

Grå lerig jord med rödbruna fläckar/prickar, påminnande om fyllningen i nedgrävningen 1 i schaktet. Enstaka rosa tegelkross, i färg påminnande om de i vissa sentida dräneringsrör. Med tanke på att fyllningen påminde starkt om den i nedgrävning 1 talar det starkt för att även denna nedgrävning är sentida. Funktion oklar.

Betongklump som vilar direkt på moränen. I ett område runtom betongen är moränen omrörd, ej ren från kulturjord.

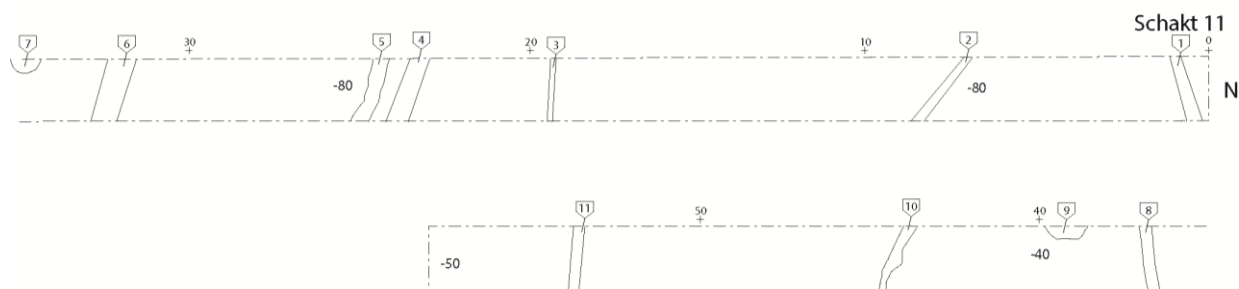

Område 3 (söder om viadukten)

Schakt 11

Längd: 58 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

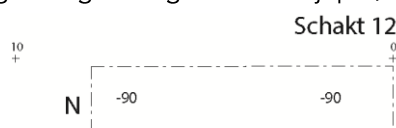
1. Nedgrävning. Fyllning med grå lera. Form: raka nedgrävningskanter, 0,3–0,4 m bred och 0,1 m djup. Antagligen ett dike. De raka sidorna och att det är relativt smalt tyder på att det är sentida, 1800–1900-talet.
2. Nedgrävning. Fyllning: gråsvart sandhaltig lera, inslag av träkolsprickar. Med tanke på de raka kanterna, djupet på 0,3 m och den ringa bredden på 0,3–0,4 m är det ett sentida dike, 1800–1900-talet.
3. Nedgrävning, 0,2–0,3 m bred. Dräneringsrör 0,1 m ned. Sentida.
4. Nedgrävning, ca 0,5 m bred och 0,1 m djup. Fyllning: gråbrun lera med enstaka träkolsprickar. Form: svagt skålad. Dike med oklar datering.
5. Nedgrävning, ca 0,4 m bred och 0,12 m djup. Fyllning: gråbrun lera, enstaka träkolsprickar, relativt poröst. Dike med oklar datering.
6. Nedgrävning, ca 0,6 m bred och minst 0,2 m djup. Fyllning med grå lera med inslag av sand och enstaka träkolsprickar. Dike med oklar datering.
7. Nedgrävning, minst 0,8 m lång och 0,5 m bred. Inslag av träkol, bränd lera/tegel och koks. Oklar funktion. Sentida, 1800–1900-tal.
8. Nedgrävning, ca 0,4 m bred och 0,2 m djup. Fyllning: grå sandig lera. Form: relativt raka och starkt lutande sidor. Den ringa bredden och starkt lutande sidorna tyder på att det är ett sentida dräneringsdike.
9. Nedgrävning, ca 1 m lång och 0,06 m djup. Fyllning: Grå lera med rött tegelkross. Påminner om matjorden. Förmodligen sentida datering.
10. Nedgrävning, ca 0,3 m bred. Fyllning: grå sandhaltig lera. Form: skålförmad botten. Den ringa bredden tyder på att det rör sig om ett sentida dräneringsdike.
11. Nedgrävning, ca 0,3 bred. Fyllning: grå lera. Fynd av tegel och porslin. Förmodligen sentida dräneringsdike.

Schakt 12

Längd: 8 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

I schaktet framkom inga nedgrävningar. Schaktdjup 0,9 m. Gulbrun lerig morän.

Schakt 13

Längd: 8 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

I schaktet framkom inga nedgrävningar. Schaktdjup 0,4–0,45 m. Gulbrun sandig morän.

Schakt 14

Längd: 11 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Nedgrävning med brun matjordslik jord, inslag av gult tegelkross. Med tanke på formen och nedgrävningens branta sidor rör det sig sannolikt om ett dräneringsdike. Dock konstaterades inget rör i botten. Sentida datering.

Område 4 (söder om viadukten)

Schakt 15

Längd: 17 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

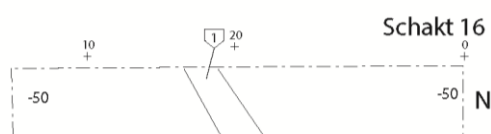
1. Nedgrävning, oval, rundad nedgrävningskant, relativt plan botten och ca 0,3 m djup. Fyllning: grå sandhaltig lera, inslag av enstaka slagen flinta, enstaka bitar med förhistorisk keramik, bitar av träkol (upp till 0,02 m storlek). Förhistorisk nedgrävning med oklar funktion. I tidigare undersökning har observerats flera nedgrävningar med sannolik datering till förhistorisk tid i det omedelbara närområdet.

Schakt 16

Längd: 12 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

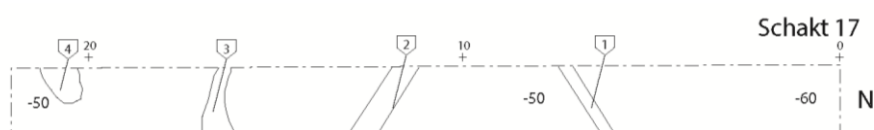
1. Nedgrävning, 0,8–0,9 m bred och ca 0,3 m djup. Fyllning: brungrå sandhaltig lera med inslag av kolprickar, relativt luckert. Dike. Dateringen är oklar men den relativt luckra fyllningen kan tyda på att det återfyllts under 1800- eller 1900-talet.

Schakt 17

Längd: 22 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

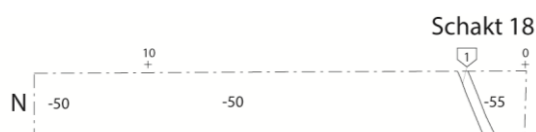
1. Nedgrävning, ca 0,3 m bred, skarpa nedgrävningskanter. Fyllning: brunröd sandhaltig lera med större stycken av grå lera. Ej grävd i botten. Bedömd som sentida dräneringsdike.
2. Nedgrävning, ca 0,5 m bred. Fyllning: Brun till gulbrun sandhaltig lera. Påminner starkt om omgivande morän. Bedöms utifrån fyllningen att vara sentida dike för dränering.
3. Nedgrävning, ca 0,3–0,6 m bred och minst 0,4 m djup. Rak nedgrävningskant, plan botten. Fyllning: grå sandhaltig lera. Dike. Med tanke på den raka nedgrävningskanten och ringa bredden är det förmodligen ett sentida dräneringsdike. Endast ena sidan och del av botten undersökt.
4. Nedgrävning, minst 1 m lång, 0,9 m bred och 0,1 m djup. Fyllning: grå sandblandad lera, välsorterat och relativt luckert. Nedgrävningens funktion och datering är oklar.

Schakt 18

Längd: 13 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

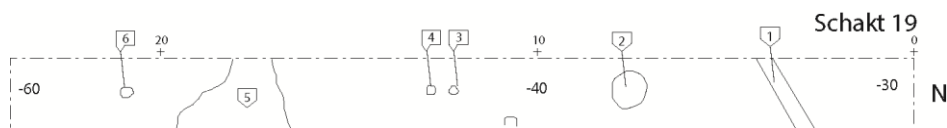
1. Dike med brun lerig jord. Ett dräneringsrör ligger 0,3 m ned. Sentida.
2. Rund planform, ca 0,15 m diameter, djup 0,15 m. Fyllning: grå lerig jord, inslag av träkol. Sektion visar en sned och avsmalnande form som kan tyda på att det är en djurgång.

Schakt 19

Längd: 24 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Nedgrävning, ca 0,4 m bred. Rak nedgrävningskant och minst 0,2 m djup. Fyllning: gråbrun sandhaltig lera med inslag av enstaka bitar bränd lera. Endast ena sidan och del av botten undersökt. Dike. Med tanke på den raka nedgrävningskanten, relativt skarpt lutande sidan och ringa bredden rör det sig om ett sentida dräneringsdike.
2. Nedgrävning, rund, ca 0,9 m diameter. Fyllning: gråbrun sandhaltig lera. Inslag av träkol och bränd lera. Nedgrävningens funktion är oklar. Möjligen rör det sig om en liten lertäkt. Datering oklar.
3. Nedgrävning, ca 0,2 m i diameter och 0,2 m djup. Fyllning: grå sandblandad lera, inslag av träkolsprickar, välsorterat. En sektion genom nedgrävningen visade att den var spetsig mot botten. Förmodligen rör det sig om lämning av en spetsig stör nerkörd i moränen. Datering oklar.
4. Nedgrävning, ca 0,2 m diameter och 0,25 m djup. Fyllning: liknande den i lämning 3 i samma schakt. Spetsad form mot botten. Förmodligen lämning av spetsig stör nerkörd i moränen. Datering oklar.
5. Nedgrävning, minst $1,8 \times 3,0$ m stor och minst 0,2 m djup. Form: oregelbunden. Nedgrävningen har flacka sidor. Fyllning: svartgrå lera med inslag av träkol. Oklar funktion och datering.
6. Nedgrävning, rund, ca 0,3 m i diameter och ca 0,2 m djup. Fyllning: gråbrun sandhaltig lera. Botten är spetsig. Kan vara botten av stolphål. Datering oklar.

Schakt 20

Längd: 23 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Dike med brun sandig fyllning. Dräneringsrör påträffades 0,2 m ned. Sentida.

Schakt 21

Längd: 25 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

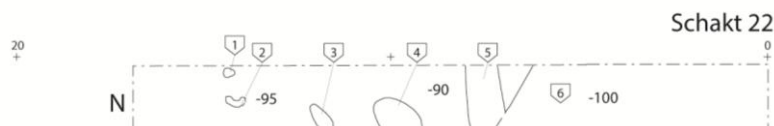
1. Nedgrävning, ca 0,10 m i diameter och 0,08 m djup. Fyllning: sandig lera, luckert. Förmodligen ett störhål. Datering oklar.
2. Nedgrävning, ca 1,3 m bred och 0,12 m djup. Fyllning: brungrå sandblandad lera med inslag av träkolsprickar. Dike. Datering oklar.
3. Nedgrävning, ca 0,5 m bred och 0,3 m djup. Rak nedgrävningskant. Fyllning: gråbrun sandig lera, med inslag av träkolsprickar. Inslag av tegelkross eller bränd lera. Det relativt smala men djupa diket talar för att det är sentida.

Schakt 22

Längd: 17 m. Schaktdjup: se plan (i cm).

1. Grå finkornig lera med inslag av träkol, mindre fläckar med ren lera. Skålad nedgrävning, knappt 0,1 m djup. Kan vara botten av stolphål.
2. Nedgrävning med fyllning av likartad karaktär som nedgrävning 1. Endast 0,06–0,08 m djup. Formen i plan kan tyda på att det rör sig om en djurgång. Flacka nedgrävningskanter. Det kan inte uteslutas att det rör sig om botten av två stolphål.
3. Nedgrävning med grå homogen och lerig jord, med ganska skarpa kanter. En bit bränd lera, möjligen keramik. Enstaka små träkolsprickor. Flacka nedgrävningskanter, knappt 20 cm djup. Nedgrävningens funktion är oklar.
4. Nedgrävning med ljust grå lerig jord, diffusa kanter, få komponenter: enstaka småsten, träkol, mest i ett område i söder. Flack nedgrävningskant. Horisontell botten. Nedgrävningens funktion är oklar. Den urtvättade karaktären på fyllningen kan tyda på att det rör sig om en äldre nedgrävning, alltså förhistorisk eller medeltida datering.
5. Brun homogen lerig jord. Dräneringsrör 0,40 m ned. Sentida.
6. Sentida nedgrävning. Fylld med blå morän blandad med asfalt, betong, plast. Sentida.

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2015

2015:1	Flyinge 22:49, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2013-2014. Carita Melchert.
2015:2	Kv Botanicum 15, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth & Aja Guldåker.
2015:3	Kv Fredrik 8, Ystad. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
2015:4	Kv Tegnér 1, Lund. Geoteknisk undersökning m. fl. 2014. Aja Guldåker.
2015:5	Kv Bävern 1, Trelleborg. Översiktlig förundersökning. 2014. Ivan Balic.
2015:6	Utbyggnad av Södra stambanan, sträckan Flackarp – Lund C. Arkeologisk utredning steg 1 2014. Ivan Balic & Johan Wallin.
2015:7	Adelgatan. Arkeologisk förundersökning 2013 och 2015. Aja Guldåker.
2015:8	Stora Råby 34:16, Stora Råby fornlämning nr 10:1 i Stora Råby socken, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
2015:9	Kv Sankt Mikael 16, Lund. Arkeologisk förundersökning och geoteknisk undersökning 2014. Aja Guldåker & Ivan Balic.
2015:10	Innerstaden 2:1, Stortorget, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth.
2015:11	Trafikplats Gastelyckan – Lund Norra. Arkeologisk utredning 2015. Mattias Karlsson.
2015:12	Fjärrvärme m. m. i Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2010–2011. Aja Guldåker.
2015:13	Trädgårdsarkeologisk förundersökning vid Ulefos Hovedgaard i Norge, 2015. Aja Guldåker.
2015:14	Kv Sankt Måns 4, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
2015:15	Skegrie 14:11, Skegrie socken, Trelleborgs kommun, Antikvarisk medverkan. Henrik Borg.
2015:16	Kv Gråbröder 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.